

فعالیت آنزیمی استرینهای پیگمان دار و فاقد پیگمان ترایکوفایتون ویولاسئوم

دکتر فریده زینی* و مهران زرچی*

واژه های کلیدی: ت - دیولاسئوم، فعالیت آنزیمی، رنگیزه دار، بدون رنگیزه

چکیده

جدا شدن استرین حاوی پیگمان بنفش ت - ویولاسئوم از بیمار مبتلا به کچلی سراز نوع اندوتریکس به همراه علائم التهابی و کریون دار ونیز استرین فاقد پیگمان ت - ویولاسئوم از بیمار بدون علائم التهابی شدید کچلی سرلوزوم مطالعه‌ای را بر روی فعالیت آنزیمهای موجود در دو استرین نشان داد.

چرا که اغلب مطالعات انجام شده بر روی ترکیبات در ماتوفیتها نشان دهنده ارتباط پاتوژنیستی آنها با آنزیمهای پروتئولیتیک است.

با توجه به نتایج حاصله هردو استرین ت - ویولاسئوم فعالیت بسیار بالایی را برای آنزیمهای فسفاتازاسیدنفتول - AS - B1 فسفوهیدرولاز، N - استیل β گلوکز امیداز از خود نشان دادند. در حالیکه استرین فاقد پیگمان ت - ویولاسئوم دارای فعالیت آنزیمی برای آنزیمهای سیستمین آریلامیداز ترپسین، کیموترپسین α گالاکتوزیداز و β - گالاکتوزیداز، α مانوزیداز و α فوکوزیداز میباشد. استرین پیگمان دار فاقد فعالیت آنزیمی برای آنزیمهای فوق بوده و برعکس دارای فعالیت آنزیمی برای آنزیم α گلوکزیداز میباشد. علاوه بر آن فعالیت آنزیمهای فسفاتاز آلکالن و استراز (C4) و استراز لیباز (C8) لوسین آریلامیداز، والین آریلامیداز و β گلوکزیداز در استرین فاقد پیگمان بیش از استرین پیگمان دار میباشد. هیچیک از استرینهای فوق فعالیتی برای آنزیمهای لیباز (C14) و β گلوکرونیداز و اوره آز نشان ندادند.

* - واحد قارچ شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، صندوق

پستی ۶۴۴۶-۱۴۱۵۵، تهران.

سراغاز

ترایکوفایتون ویولاسئوم درماتوفیتی است انسان دوست که به لایه^۶ کراتینیزه^۶ پوست و مو ناخن حمله کرده و ایجاد ضایعات کچلی سراز نوع اندوتریکس و نیز کچلی بدن و بندرت ناخن را مینماید. علائم بالینی و نحوه^۶ پیشرفت بیماری به واکنش میزبان در مقابل ارگانسیم بستگی داشته و از ضایعات پوسته دار ساده تا التهابی به کریون دار متفاوت است و اغلب این واکنشها در نتیجه مواد و آنزیمهای اختصاصی در ماتوفیتهای مختلف میباشد. علائم کریون معمولا^۶ در اثر درماتوفیتهای حیوان دوست تظاهر میکند و واکنشهای التهابی شدید منجر به ایجاد آن می گردد ولی عفونتهای درماتوفیتی مزمن حاصل از درماتوفیتهای انسان دوست از قبیل ت - ویولاسئوم معمولا^۶ فاقد چنین علائمی هستند. این درماتوفیت انتشار جهانی داشته و جزء فارچهائی است که در اغلب نقاط ایران بخصوص در مناطق جنوبی کشور وجود داشته و سبب ایجاد بیماری میشود (۱۰۲). کلنی آن با رشد بسیار کند معمولا^۶ بنفش رنگ، پوستی یا مومی، چین خورده، وسط برجسته است ولی نشان داده شده که در بعضی از واریته ها از دست دادن پیگمان ممکن است به دنبال کشتهای مجدد صورت گیرد. در استرین بدون پیگمان - ویولاسئوم (ت - گلابروم) کلنی از ابتدا بیرنگ تا کرم رنگ میباشد. جدا شدن استرین حاوی پیگمانهای بنفش ت - ویولاسئوم از بیمار مبتلا به کچلی سراز نوع آندوتریکس به همراه علائم التهابی و کریون دار و پوسته و استرین فاقد پیگمان ت - ویولاسئوم (عکس شماره^۶ ۱) از بیمار بدون علائم التهابی شدید کچلی سرما را بر آن داشت که مطالعه ای بر روی آنزیمهای موجود در ایندواسترین انجام دهیم. چرا که اغلب مطالعات انجام شده بر روی ترکیبات درماتوفیتها نشان دهنده^۶ ارتباط پاتوژنیستی آنها با آنزیمهای پروتئولیتیک میباشد (۱۴ و ۱۵).

چته وی و همکاران ونیز بی شاپ و بلانک در سال ۱۹۶۲ (۳ و ۹ و ۶) روی آنزیمهای پروتئولیتیک و پلی ساکاریدهای درماتوفیتها مطالعه نمودند. بارکروکورشانک و همکاران (۳) روی ترکیباتی از قبیل آنزیمهای پروتئولیتیک بررسیهایی نمودند. ویو همکاران پروتئاز خارج سلولی بنام کراتیناز I و دوپروتئیناز متصل به سلول بنامهای کراتیناز II و III

ازت - متناگروفایتیس واریته گرانولوزوم با فعالیت کراتینولیتیک روی موهای خوچه هندی جدا نمودند (۲۲). ریپون در سال ۱۹۶۸ نشان داد که ت - شون لایینی دارای آنزیمی است که اسکروپروتئین هائی مانند کراتین و الاستین و گلاژن را حل مینماید در حالیکه - ویولاستوم را فاقد چنین فعالیتی گزارش نمود (۱۶).

ریپون و ورا دی (۱۵) نشان دادند که استرینی از میکروسپوروم جیپسوم و گونه های متعددی از ترایکوفایتون ایجاد آنزیم الاستاز میکنند که قادر به تجزیه الاستین و ترکیبات بافت انسانی است. هوسوا، هاوو و همکاران (۱۱) متوجه ایجاد آنزیم اوره - آروسولفاتاز توسط اپیدرموفایتون فلوکوزوم شدند و نیز نشان دادند که اشکال پلی مورفیک دارای خاصیت فوق العاده فعالی برای ایجاد آنزیم در مقایسه با اشکال گرانولر یادانهای هستند. کانت (۱۲) فعالیت پروتئولیتیکی و محصولات حاصل از کراتینولیز توسط میکروسپوروم جیپسوم را مطالعه کرد. رافین و همکاران نیز با مطالعاتیکه روی کراتینوما یسی آیلوئی کردند (۱۷) ایجاد آنزیمهارا توسط درماتوفیت ها ثابت نمودند. در سال ۱۹۷۲ نوبرو و یگاس (۱۳) گزارش کردند که بیش از ۷۵ درصد استرینهای تازه جدا شده میکروسپوروم جیپسوم و میکروسپوروم کانیس و اپیدرموفایتون فلوکوزوم و متناگروفایتیس تولید لیباز میکنند. اگرچه آنها نتوانستند ارتباط بین لیباز و فعالیت پاتولوژیکی آن را ثابت کنند ولی با نرجی و داس (۷) بعدها متوجه ایجاد لیباز و فسفولیپاز A توسط استرینی ازت - روبروم شدند و نشان دادند که فسفولیپاز نقش مهمی در اعمال غشاء سلولی و کمک به تهاجم درماتوفیت به سلولهای میزبان دارد. در سال ۱۹۸۲ مطالعات زینی (۲۳) روی ت - متناگروفایتیس و ت - وروکوزوم و ت - روبروم وجود آنزیمهای استراز لیپاز (C8) را بمقدار بیشتر در ت - وروکوزوم و وجود لیپاز (C14) را فقط در ت - وروکوزوم و ت - متناگروفایتیس و نیز وجود والین آریلامیداز و سیستین آریلامیداز را در ت - روبروم و ت - متناگروفایتیس گزارش نمود. ادامه تحقیقات زینی در همان سال وجود آنزیمهای فسفاتاز آلکالن، استراز (C4) لوسین آریلامیداز، فسفاتاز اسید، فسفامیداز، α گلوکزیداز، β گلوکزیداز، N - استیل β گلکزآمیداز و α مانوزیداز را در ت - روبروم و متناگروفایتیس و ت - وروکوزوم ثابت نمود تحقیقاتی که تاکنون بر روی ت - ویولاستوم انجام گرفته است توسط هولبورومیل در سال ۱۹۶۷ بوده است (۱۰) که وجود آنزیمهایی مانند استراز غیر اختصاصی و ATP از ۵ - نکلئوتیداز، فسفاتاز آلکالن فسفاتاز اسید و آمینوپپتیداز (ALP) و NADH - تترازولیوم رودوکتاز، ساکسینودهیدوژناز را نشان میدهد.

نمونه گیری و روش بررسی

برای بررسی فعالیت آنزیمی ت - ویولاستوم از دو استرین حاوی پیگمان بنفش و فاقد پیگمان که از دو بیمار مبتلا به کچلی نوع آندوتریکس جدا شده بود استفاده گردید. هریک از استرینهای فوق بر روی پلیتهای حاوی سابورودکستروز آگار کشت داده شده و در حرارت آزمایشگاه بمدت ۲۸ روز نگهداری شدند. از هریک از کلنیهای استرینهای مورد آزمایش دایره‌ای بقطر ۶/۰ میلی متر تهیه شده و توسط آنس استریل از آگار جدا گشته و در تیشوگرایندر^۱ محتوی یک میلی لیتر آب مقطر استریل بحالت هموژنیزه در آورده و به لوله های در پیچ دار محتوی یک میلی لیتر آب مقطر استریل اضافه گردیده و برای آزمایش نگهداری میشدند.

روش تعیین فعالیت آنزیمی: از روش API Zym استفاده شد که قبلا " شرح داده است (۸). درین روش از کیت آنزیمی استفاده می شود که حاوی ۲۰ حفره حاوی آنزیم های مختلف می باشد در هر حفره کیت مقدار ۶۰ μl سوسپانسیون قارچ ریخته شده بمدت ۴ ساعت در ۳۷ C انکوبه می شود و پس از پایان انکوباسیون هر حفره برای درجه تغییر رنگ مورد مطالعه قرار می گیرد.

یافته ها

همانطور که جدول شماره ۶ یک نشان میدهد هر دو استرین ت - ویولاستوم دارای فعالیت بسیار بالای آنزیمهای فسفاتاز اسید نفتول BI-AS - فسفوهیدرولاز، N - استیل گلوکز آمیداز میباشند. در حالیکه استرین فاقد پیگمان ت - ویولاستوم دارای فعالیت آنزیمی برای آنزیمهای سیستمین آریلامیداز، ترپسین، کیموترپسین، β گالاکتوزیداز، α گالاکتوزیداز، α مانوزیداز و α فوکوزیداز میباشد. استرین حاوی پیگمان فاقد فعالیت آنزیمی برای آنزیم های فوق بوده و برعکس دارای فعالیت آنزیمی برای آنزیم α گلوکزیداز میباشد. علاوه بر آن فعالیت آنزیمهای فسفاتاز آلکالن، استراز (C4) و استراز لیپاز

(وسيله مخصوص له کردن بافت) 1- Tissue grinder

(C8) ، لوسین آریلامیداز، والین آریلامیداز و β گلوکزیداز در استرین فاقد پیگمان بیش از استرین حاوی پیگمان میباشد. هیچیک از استرینهای فوق فعالیت برای آنزیمهای لپاز (C14) و گلوکورونیداز نشان ندادند هر دو استرین فوق الذکر بر روی محیط اوره کشت داده شدند و هیچیک از آنها از خود فعالیت برای اوره آز نشان ندادند.

گفتگو

عفونت‌های مزمن درماتوفیتی برعکس عفونت‌های حاد دارای دوره طولانی تر و بدون واکنش مشخص یافت میزبان میباشد. چنین عفونت‌هایی معمولاً " توسط درماتوفیت‌های با منشأ انسانی^۱ مانند ت - ویولاسئوم و ت - روبروم ایجاد میشوند. ولی گاهی علائم بالینی بیماری و نحوه پیشرفت آن برحسب واکنش میزبان نسبت به ارگانسیم عامل بیماری متفاوت میباشد در گوناگونی چنین واکنشها و یا علائم بالینی از یک ضایعه ساده پوسته دار تا یک ضایعه التهابی شدید و کریون دار نقش مواد و یا آنزیمهای اختصاصی درماتوفیتها را نباید نادیده گرفت. چرا که وجود چنین آنزیمهای اختصاصی در قارچهای پاتوژن ثابت شده (۱۰) و از این اختلافات آنزیمی بمنظور تشخیص گونه های خیلی نزدیک بهم درماتوفیتها نیز استفاده شده است (۱۸). ت - ویولاسئوم درماتوفیت انسان دوستی است که عامل ایجاد بیماری در نقاط مختلف ایران بخصوص نواحی جنوبی کشور میباشد جدا شدن دو نوع کلنی یکی با پیگمان بنفش و دیگری بدون پیگمان (ت - گلابروم) از بیماران مبتلا به کچلی سراز نوع آندوتریکس با علائم متفاوت در مطالعات منطقه چاه بهار لزوم بررسی فعالیت آنزیمی را در این دو استرین نشان داد چرا که برعکس مشاهداتیکه تاکنون گزارش شده استرین پیگمان دار حتی پس از کشتهای مکرر پیگمان بنفش خود را از دست نداد و استرین فاقد پیگمان هم که از ابتدا به رنگ کرم بود پس از کشتهای مجدد فقط نقطه بنفش روشنی را در مرکز کلنی پس از گذشت مدت زمان یکماه پیدا نموده و در کشتهای بعدی نیز بهمان صورت باقی ماند. علاوه برآن چون ثابت شده که اولتراستراکچر دیواره سلولی استرین حاوی پیگمان و استرین بدون پیگمان در قسمتهای نازک کاملاً متفاوت بوده و سطح خارجی ترین قسمت دیواره انواع حاوی پیگمان بوسیله مواد ناهمواری ضخامت ۴۰-۱۰ nm پوشیده میشود که بالاخره بصورت مواد دانه‌ای یا رشته‌ای شکل

1- Anthrophilic

درآمده و ممکن است که به‌مراه مواد دانه‌ای شکل داخل سیتوپلاسم هایفا مشاهده گردد بعید بنظر نمی‌رسد که از نظر ترکیبات داخل سلولی نیز ایندو باهم متفاوت باشند .

بررسی اخیر بر روی فعالیت آنزیمی ایندو نوع‌ استرین اختلافاتی را نشان داد که حائز اهمیت است وجود فسفاتازاسیدو فسفاتاز قلیائی در هر دو استرین یافته های فولوبار و میل را تأیید میکند با این تفاوت که آنها میزان فعالیت فسفاتاز آلکالن را دو برابر فسفاتاز اسید ذکر کردند . در حالیکه در این بررسی میزان فعالیت فسفاتاز آلکالن در استرین پیگماندار ۳۰ درصد و در نوع فاقد پیگمان ۴۰ درصد بوده و میزان فعالیت فسفاتاز اسید نیز در هر دو استرین یکسان و ۴۰ درصد بوده است .

وجود آنزیمهای ترپسین و کیموترپسین با فعالیت ۵ درصد در استرین فاقد پیگمان قابل تعمق است چرا که رشد قارچهای درماتوفیت در لایه شاخی پوست (استراتوم کورینوم) احتمالاً "به اثر پروتئولایز ترپسین بر روی سیمان داخل سلولی و غشاء سیتوپلاسمی و نیز عمل سولفیتولایز احتمالی فیبروس کراتین ارتباط دارد . در این رابطه رافین و همکاران (۱۷) پیشنهاد میکنند که هضم پروتئولیتیکی و سولفیتولایز بطور همزمان انجام گرفته و احتمالاً "یک پدیده وابسته به کمپلمان میباشد که توسط درماتوفیتها بمنظور تبدیل کراتین بمواد قابل استفاده صورت میگیرد .

علاوه برآن از طرفی آنزیمهای پروتئولیتیک مشتق از پلازما یا سلولها مانند آنزیمهای لیزوزومی قابلیت نفوذ جدار سلولهای عروق را تغییر میدهند که این مسئله خود در مهاجرت لوکوسیتها نقش دارد و شاید مکانیسم آن همانی باشد که اسپکتور (۱۸) نشان داده است یعنی هضم آنزیمی پروتئینهای طبیعی موجود در بدن منجر به ایجاد پپتیدهای میشود که باعث تشدید مهاجرت سلولهای آماسی در بدن میگردد و این عمل امکان دارد بعلت وجود چنین پپتیدهایی باشد که بجای آنکه فاکتور کیموتاکتیک باشند بعنوان یک وازواکتیو عمل میکنند .

از طرف دیگر با توجه به یافته های ویلکینسون (۲۰) که نشانگر ایجاد فاکتورهای کیموتاکتیک در اثر واکنش ترپسین ، کیموترپسین ، پلاسمین ، پپسین با پروتئینهایی مانند آلبومین سرم انسان و IgG میباشد و همچنین در همان سال اوفسفاتاز آلکالن و استراز C1 و ترپسین و کیموترپسین را جزوسرین استرازاها بحساب آورده که بکر (۴ و ۵) اهمیت آنها را در کیموتاکسیس نشان داده است . امروزه بخوبی معلوم شده که آنزیم های پروتئولیتیک سایتوتاکسیجن (موادی که روی سرم تازه اثر کرده و فاکتور کیموتاکتیک ایجاد

میکنند) هستند و احتمالاً این آنزیم ها یا از لایزوزمها و یا از ساختمانهای ضمام سلولی ناشی میشوند از آنجائیکه ویلکینسون (۲۱) نشان داده که اثر کیموتاکتیک کازئین با هضم تریپسین و کیموترپسین و پلاسمین کاهش مییابد بهمین دلیل عمومیت دادن عمل آنزیم های پروتئولیتیک بر روی پروتئینهای سوستررا در ایجاد مواد کیموتاکتیک تا حدی غیر ممکن بنظر میرسد ولی شاید بتوان تظاهر علائم آماسی شدید چون کریون را توسط استرین پیگمان دارویولاستوم بعلت عدم وجود آنزیمهای چون تریپسین و کیموترپسین دانست که اثر کیموتاکتیک حاصل از ترکیبات درماتوفیت مزبور را نمیتواند کاهش دهد. علاوه برآن باتوجه به گزارشات وینچ و اولسون در سال ۱۹۸۰ (۱۹) که وجود گرانولهای آرزوفیل حاوی الاستاز و پروتئین های کاتیوتیک شبه کیموترپسین و کلاژنار رادر نوتروفیل های انسان نشان داده که عوامل مهم در ایجاد زخم و آماس دریافت میباشند نمیتوان نقش آنزیمهای موجود در استرین های مختلف ت - ویولاستوم را در ایجاد ضایعه نادیده گرفت.

استرین فاقد پیگمان از نظر داشتن آنزیمهای α مانوزیداز و N - استیل α - گلوکز آمینیداز با گرانولهای آرزوفیل نوتروفیل های انسان مشابهت دارد. وجود N - استیل - β گلوکز آمینیداز با فعالیت ۴۰ درصد در هر دو استرین ت - ویولاستوم جالب توجه است زیرا که این ترکیب باعث فعال کردن کمپلمان از طریق راه آلترناتیو^۱ شده و منجر به ایجاد واکنشهای آماسی مزمن میگردد برعکس وجود β گلوکزیداز با فعالیت ۳۰ درصد در استرین پیگمان دارو ۴۰ درصد در استرین فاقد پیگمان هیچگونه اثری در کیموتاکسیس نوتروفیلها ندارد.

وجود α گلوکزیداز با فعالیت ۲۰ درصد در نوع پیگمان دار و صفر درصد در نوع فاقد پیگمان و نیز وجود α مانوزیداز با فعالیت ۲۰ درصد و α گالاکتوزیداز β گالاکتوزیداز و α فوکوزیداز با فعالیت قابل اندازه گیری در نوع فاقد پیگمان و فعالیت صفر درصد در نوع پیگمان دار از دیگر موارد اختلاف این دو استرین از نقطه نظر آنزیمی است.

برخلاف اپیدرموفایتون فلوکوزوم هیچیک از استرینهای ت - ویولاستوم فعالیت از نظر داشتن اوره آز از خود نشان ندادند.

جدول یک - فعالیت آنزیمی استرین پیگمان دارت - ویولاسئوم و استرین - فاقد پیگمان .

شماره	آنزیمها	تدویولاسئوم پیگمان دار	ت - ویولاسئوم بدون پیگمان
۱	فسفاتاز آلکالن	+++	++++
۲	استراز (C4)	±	+
۳	استراز لیپاز (CB)	±	++
۴	لیپاز (C14)	0	0
۵	لوسین آریلامیداز	++	++++
۶	والین آریلامیداز	±	+
۷	سیستین آریلامیداز	0	+
۸	تریپسین	0	±
۹	کیموترپسین	0	±
۱۰	فسفاتاز اسید	++++	++++
۱۱	نفتول B1, AS فسفوهیدرولاز	++++	++++
۱۲	گا لاکتوزیداز α	0	±
۱۳	گا لاکتوزیداز β	0	±
۱۴	گلوکورونیداز β	0	0
۱۵	گلوکزیداز α	++	0
۱۶	گلوکزیداز β	+++	++++
۱۷	N - استیل - β گلوکز آمینیداز	++++	++++
۱۸	مانوزیداز α	0	++
۱۹	فوکوزیداز α	0	±

مقدار تقریبی سوبستراهای هیدرولیز شده در مدت ۴ ساعت در حرارت ۳۷° C با این

علائم نشان داده شده است: ++++ = ۴۰% ، +++ = ۳۰% ، ++ = ۲۰% ، + = ۱۰%

± = ۵% با فعالیت قابل اندازه گیری

نگاره شماره ۴ - یک - کلنی پیگمان دار روفاقد پیگمان ترا یکوفایتون ویولاسوم

کتابنامه

- ۱- خاکسار، علی اصغر، ۱۳۶۴، گزارشی از بررسی ۳۰۸ نفر مشکوک به بیماری های قارچی جلد در استان خراسان، مجله علمی انستیتوپاستور، شماره ۲- صفحات ۲۹-۳۳.
- ۲- عسگری و همکاران، ۱۳۴۸، اپیدمیولوژی و درمان کچلی ها، انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه تهران.
- 3- Barker, S.A., Cruickshank C.N.D., & Holden J.H(1963): Structure of a galactomannan-peptide allergen from trichophyton mentagrophytes. Biochim. Biophys.Acta 74: 239-246.
- 4- Becker, E.L. (1971): Biochemical aspects of the polymorphonuclear response to chemotactic factors: Biochemistry of the Actue Allergic reaction. P. 234. Edited by K.F. Austen and E.L. Becker. Blackwell, Oxford and Edinburgh.
- 5- Becker, E.L. (1972): The relationship of the chemotactic behaviour of the complement derived factors C_{3a} , C_{5a} and C_{567} and a bacterial factor to their ability to activate the proesterase 1 of Rabbit polymorphonuclear leucocytes. Journal of Experimental Medicine. 135, 376-387.
- 6- Bishop, G.T., Blank. F & Hranisavlyevic jakovlyevic M. (1962): The water-soluble polysaccharides of dermatophytes. I.A. galactomannan from trichophyton granulosum. Con. J.Chem. 40: 1816-1825.
- 7- Das, S.K., and Banerjee, A.B. (1978): Lipolytic enzymes of trichophyton rubrum. Sabouraudia. 15:

313-323.

- 8- Davies, R.R. and Zaini, F (1984): Enzymic activities of trichophyton rubrum and the chemotoxis of polymorphonuclear leucocytes. Sabouraudia: Journal of Medical and veterinary Mycology, 22: 235-241.
- 9- Grappel, S.F., Buscavage, C.A. Blank F, and Bishop C.T. (1970): Comparative serological reactivities of twenty-seven polysaccharides from nine species of dermatophytes. Sabouraudia 9: 50-55.
- 10- Holubar, V.K. & Male, O. (1967): Zur verwertbarkeit enzymhistochemischer methodea fur die systematisierung houtpathologene pilze. Acta Histochem. Bd., 27, 5, 303-308.
- 11- Hopsu. Havu, V.K., Sonck C.E. and tunnela E. (1972): production of elastase by pathogenic and non-pathogenic fungi. Mykosen, 15: 105-110.
- 12- Kunert, J. (1972): The digestion of human hair by the dermatophyte microsporium gypseum in a submerged culture. Mykosen. 15: 59-71.
- 13- Nobre, G., & Viegas M.P. (1972): Lipolytic activity of dermatophytes. Mycopathol Mycol. Appl. 46: 319-323.
- 14- Rippon J.W., and Garber E.D. (1969): Dermatophytes pathogenicity as a function of mating type and associated enzymes. J.Invest. Dermatol. 53: 445-448.
- 15- Rippon, J.W. and Varadi., D.P. (1968): The elastases of pathogenic fungi and actinomycetes. J. Invest. Dermatol. 50: 54-58.

- 16- Rippon, J.W. (1968): Extravellular collagenase from trichophyton schoenleinii. J. Bacterial. 95: 43-46.
- 17- Ruffin, P., Andrieu, S., Biserte, G. & Biguet, J. (1976): sulphitolysis in keratolysis. Biochemical proof. Sabouraudia, 14, 181-184.
- 18- Speeter, W.G. (1951): The role of some higes peptides in inflammation. Journal of pathology and Bacteriology, 63, 93.
- 19- Veinge, P. and Olsson, I. (1975): Cationic protein of human granulocytes. VI. Effects of the complement system and mediation of chemotactic activity. J. Immunol. 115.1505-1508.
- 20- Wilkinson, P.C. (1974): Chemotoxis and inflamation 214 pp. Churchill Livingston, Edinburgh and London.
- 21- Wilkinson, P.G. (1972): Characterization of the chemotactic activity of casein for neutrophil leucocytes and macrophages Experientia, 28, 1051.
- 22- Yu, R.J, Harmon, S.R., Grappel, S.F. & Blank F., (1971): Two cell bound keratinases of trichophyton mentagrophytes. J. Invest. Drematal. 56: 27-32.
- 23- zaini, F. (1982): Dermatophyte fungi and leucocyte Locomotion. Ph.D thesis. University of London.